ECHO ARTYSTYCZNE

Organ Polskiego Związku Artystów Widowiskowych

PISMO INFORMACYJNE, POŚWIĘCONE SPRAWOM ARTYSTÓW TEATRÓW ROZMAITOŚCI, KABARETÓW Lit.-Art., ESTRADY, ARENY i KINO VARIETÉS.

Rok VI. WARSZAWA — CZERWIEC **Zeszyt 3**

ECHO ARTYSTYCZNE

Organ Polskiego Związku Artystów Widowiskowych

PISMO INFORMACYJNE, POŚWIĘCONE SPRAWOM ARTYSTÓW TEATRÓW ROZMAITOŚCI, KABARETÓW Lit.-Art., ESTRADY, ARENY i KINO VARIETÉS·

Rok VI. WARSZAWA — CZERWIEC **Zeszyt 3.**

PRZED ZJAZDEM POZEDU.

Polski Związek Dyrektorów Scen Widowiskowych „Pozed", przygotowuje Zjazd swych członków na dzień 11 czerwca b. r. w Poznaniu.

Ze wszystkich stron kraju zjadą właściciele przedsiębiorstw widowiskowych, ażeby połączyć... piękne z pożytecznem, jako, że Zjazd ów odbędzie się w okresie Powszechnej Wystawy Krajowej.

Polski Związek Artystów Widowiskowych „Polzawid" wyczekuje dnia tego z ogromnem zainteresowaniem, gdyż na Zjeździe owym zapaść mają uchwały dotyczące na równi obu Związków — uchwały, które powinny utrwalić ich współpracę, jak również unormować dotychczasowe stosunki zawodowe, które aczkolwiek objęte były reguleminem i konwencją, to jednak pozostawiały zawsze wiele do życzenia.

Z przygotowań wielkich do tego Zjazdu wywnioskować można, że tak porządek dzienny, jak i materjał nań przyszykowany, wymagały wiele pracy i czasu; każda z dyrekcyj ponadto przybędzie z szeregiem wniosków związanych ze stosunkami lokalnemi, gdyż doświadczenia wykazały, iż nie wszystkie lokale rozrywkowe, angażujące artystów widowiskowych, mogą posiadać regulaminy o jednej i tej samej treści.

Poważna praca czekać tu będzie przedewszystkiem komisje, które obarczone zostaną rozwiązaniem tych zawiłych problemów, a jak nas dochodzą słuchy, do niektórych spraw, zaproszeni zostaną i przedstawiciele Polzawidu.

Pomysł ten, byłby o tyle wskazanym, że do istotnego uregulowania stosunków obu wspomnianych organizacyj, byłoby już mniej pracy przy zawieraniu, t. j. odnowieniu konwencji: przypuszczać bowiem należy, że tak, jak VIII Walny Zjazd Polzawidu, upoważnił swój Zarząd do podpisania owej konwencji, tak samo i Pozed wyłoni niezawodnie komisję, której zadanie to poruczy.

Polzawid, znajdujący się obecnie pod znakiem ostatecznego skrystalizowania swych spraw organizacyjnych, radby był nawet bardzo, nawiązania takiego kontaktu, chociażby nawet z tego powodu, ażeby ukrócić harce dawnym szantażystom, działającym dotychczas jeszcze szkodliwie na rachunek naszej organizacji, demoralizując dyrekcje wysyłaniem ofert fikcyjnych związków, a polecających rzekomo nie ilość, lecz jakość artystów.

Jakość i ilość artystów kabaretowych i cyrkowych w Polsce, znać tylko może nasza organizacja, o czem wie doskonale Pozed, i do ofert tych, nie przykłada żadnej wagi; dobrze o tem wiedzą owe związki, nie podając nawet nazwisk swych członków i podpisując listy nieczytelnemi hieroglifami.

Najzawilszą sprawą, którąby podlegała uzgodnieniu obu stron, powin-

na tu być kwestja ujednostajnienia wypłaty gaż artystycznych, ażeby raz na zawsze położyć kres niepewności, co do wysokości otrzymania resztującej kwoty przy obliczaniu z końcem miesiąca; od podatków nie uchyla się przecież nikt, a jednak potrącanie ich w każdej dyrekcji, według innego systemu, dość często bez zrozumienia kolosalnych wydatków art. związanych z engagementem, doprowadza artystów do ruiny.

Podobnie przedstawia się i sprawa nagłych niedyspozycyj, uniemożliwiająca kontynuowanie występów przez jeden lub dwa dni, wobec czego, pozostawia się artystę własnemu losowi, nieuwzględniając zwykle takiego wypadku, co równa się także ze stratą materjalną pracownika.

Te, jak i szereg innych kwestji, dałoby się przy dobrej woli obu stron łatwo uzgodnić, a uzgodnić je potrzeba w imię ludzkości; lepiej jest je uzgadniać między sobą, aniżeli za pomocą osób trzecich — bo jak pewnem jest, że wszystkie zdobycze socjalne, zatwierdzone przez władzę, nie podlegają dziś rewizji, tak też nie ulega najmniejszej wątpliwości, że wszelkie w nich luki i opatrzenia, podlegają jaknajrychlejszemu uzupełnieniu.

Jak z powyższego wynika, zasadniczych różnic między Polzawidem a Pozedem co do konwencji niema, przeto mamy nadzieję, iż mimo psie głosy (bo są i takie, które celowo szerzą ferment i nieporozumienia, twierdząc, że z nowym Zarządem Pozed konwencji nie podpisze), zaznaczamy z całym naciskiem że pragniemy tylko **wzajemnego i sprawiedliwego unormowania warunków wspólnej pracy,** — czego przy nadchodzącym obecnie Zjeździe Pozedu z całego serca życzymy.

Redakcja.

O KONIECZNOŚCI ANGAŻOWANIA CONFERENCIERÓW.

Już niejednokrotnie zamieszczano na szpaltach „Echa Art." artykuły z pod znaku sanacji, wzgl. uzdrowienia stosunków na placówkach widowiskowych, jednakże — jak dotychczas, sprawa ta posuwa się żółwim krokiem.

Od dwóch miesięcy, t. j. od VIII Walnego Zjazdu, konjunktura o tyle się pod tym względem poprawiła, że, biorąc rzecz z punktu widzenia organizacyjnego, Zarządowi obecnemu udało się wpłynąć moralnie na ogół członków i wydobyć go z tego, że tak powiem, marazmu duchowego, w jaki zapędziła go poprzednia gospodarka.

Jeśli więc w tym wypadku doszliśmy istotnie do równowagi, należałoby pomyśleć o istotnem uzdrowieniu stosunków na naszych placówkach. Wiemy o tem bardzo dobrze, że różnorodne typy naszych placówek, nie da się podciągnąć pod jeden paragraf sanacyjny, mając jednocześnie na uwadze konieczność utrzymania dotychczasowych przez wzgląd na zażegnanie bezrobocia, które wrazie spotęgowania się, unicestwiłoby w znacznej mierze inicjatywę Zarządu.

Jednakże doraźne ulepszenie dotychczasowego stanu rzeczy, mogłoby nastąpić przez **obowiązkowe wprowadzenia conferencieura na wszystkich placówkach.** Z tym faktem zgodzić się musi każdy sumienny przedsiębiorca varieté, kabaretu, czy dancingu, jeśli uważa się za dyrektora widowiskowego, angażującego artystów i zestawiającego program o poziomie prawdziwie artystycznym. O to przedewszystkiem dbać powinien szanujący się, powtarzam: szanujący się dyrektor, który nie chciałby się spotkać z opinją pierwszego lepszego „gościa" uważającego go, za przedsiębiorcę interesu, w którym przebywają same kobiety i wyczekują „gości!" (Tak mniejwięcej na rzut oka przedstawia się dancing, wzmocnie-

ny sztabem fortancerek, kręcących się po sali).

Podobno w ostatniej konwencji. „przemyconym" był paragraf, że dyrekcje dancingów nie są obowiązane angażować humorystów i conferencierów. Któraż z dyrekcyj kabaretowych nie prowadzi dziś dancingu, i która korzystając z tego paragrafu, nie przyczyniła się niejednokrotnie do spotęgowania bezrobocia w szrankach artystów kabaretowych?! Krótkowzroczność naszych ówczesnych pełnomocników, sprawiła w tym wypadku poważne spustoszenie, albowiem wykorzystały go te dyrekcje. które się jak najmniej brało w rachubę, t. j. przejściowe, a które rzekomo lada dzień miały występy art. likwidować. jednak dotychczas je kontynuują. Natomiast dyrekcje walczące o ten paragraf przeważnie humorystów - conferencierów angażują i stać je nawet na dwóch w jednym zespole.

Następstwa tego nieporozumienia, nie daly na siebie długo czekać; w Kaliszu. Lublinie, Równem i t. p. miastach, zaczęto uważać humorystów-conferencierów za **balast, nieopłacający się w programie kabaretowym** — ba, nie angażowano nawet duetów tanecznych, byleby w programie nie było ani jednego mężczyzny!... Programy więc zestawiane z samych kobiet przedstawiały się (i przedstawiają dotychczas — przyp. red.) wprost tragicznie, a widz wchodzący nocą do takiego przedsiębiorstwa, nie orjentował się... gdzie wszedł!... Ten skandaliczny stan rzeczy, możemy zapisać tylko na rachunek obu b. „prezesów" wciągniętych w jednej kadencji na czarną listę swych Związków!

Zarząd obecny Związku, do którego zwracamy się z zupełnem zaufaniem, **musi przedewszystkiem tę sprawę jak najrychlej uregulować, gdyż wspomniany stan rzeczy podrywa autorytet naszej organizacji i unicestwia wszelkie plany wiodące do jej uzdrowienia.** Jeśli z naszym Związkiem liczą się wszelkie władze i wszystkie pokrewne organizacje, nie wolno Związkowi Dyrektorów wyszukiwać „furtek" do osłabiania naszego prestiżu, tembardziej, że tym

---

Widowiska z otwarciem P. W. K.

Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu, ściągnęła mnóstwo artystów z różnych stron kraju. którzy o ile nie znaleźli locum na samej wystawie, lub w jej obrębie, to rozkwaterowali się w śródmieściu. Oprócz szeregu zapowiedzianych afiszami imprez, o kombinowanych programach, zestawionych z różnych zespołów, gościła już tu Reduta wileńska z Jaraczem na czele, dając „Murzyna Warszawskiego", którego i po „murzyńsku" potraktowano...

Wogóle żadna z imprez, nie ugruntowała się tu jeszcze w ten sposób, w jaki sobie wyobrażano, aczkolwiek samo otwarcie wystawy, należało do najwspanialszych momentów z okresu dziesięciolecia Państwa, to jednak poza efektami z nią związanemi, nic narazie nie posiada siły przyciągającej, a temsamem i widowiska, które przyjezdni oglądali już i u siebie.

W szczęśliwem położeniu znajdują się artyści widowiskowi, występujący w przybytkach rozrywkowych, o ustalonej marce, gdzie zwiedzający wystawę śpieszą dla „uzupełnienia" całego dnia; to też chociaż i tu otwarcie wystawy nie zrobiło w maju tego, na co się przygotowano, to jednak powszchne obliczenie, iż dopiero od czerwca napływ zwiedzających się wzmoże, trzyma przedsiębiorstwa wspomniane w emocji. Dlatego i artyści z Polzawidu, których liczba przekracza tu 60 osób, nie tracą wcale nadziei, lecz rozlokowani na swych placówkach z całem przekonaniem śpiewają swe utwory, jak np. „Wyroby krajowe", „Popierajcie nasz przemysł", „Jedź do Poznania na wystawę" i t. p.

Wielką przynętą dla przyjezd-

sposobem podrywa się opinję poszczególnych jej członków w oczach społeczeństwa.

Conferencieur programu jest wszystkiem tam, gdzie warunki pracy dla artystów są trudne (a takich przedsiębiorstw jest 80% — przyp. red.) jest on bowiem sceną, kurtyną, dekoracją, reklamą (na estradach i dancingach) jak również dopełnieniem „rozbieżnych" punktów programu (na scenie). Jest on w wielu wypadkach i arbitrem, w nieobliczalnych w następstwa momentach, niesfornie dość często zachowującej się (po nocach) publiczności, czego się nigdy podjąć nie może artysta płci żeńskiej, gdyż równałoby się to z ogromnym ryzykiem... Jest on jednem słowem osią programu, równowagą zespołu, łącznikiem z dyrekcją czyli **koniecznością**, której sumienne dyrekcje pod żadnym warunkiem nie mają prawa kwestjonować, której artystki— koleżanki nie powinny sobie dać wydrzeć, a którą obecny Zarząd powinien jak najrychlej urzeczywistnić. Tego domaga się znaczna ilość dyrektorów, którym zależy na etycznem i solidnem prowadzeniu swych przedsiębiorstw, następnie ogół artystów, którym utrzymanie autorytetu Związku leży na sercu i tego domaga się cały zastęp artystek Polzawidu, którym nieznośne wprost warunki pracy, dają się porządnie we znaki.

Z ARENY.

W „Vossische Zeitung" zamieścił dyr. H. Sarrasani artykuł, w którym zwraca uwagę, jak wielkie znaczenie posiada cyrk dla życia gospodarczego państwa. Według jego obliczenia, cyrki w Niemczech mają w przeciągu jednego roku 60 miljonów obrotu, gdyż odwiedza je 20—22 miljonów ludzi. Około 8.000 współpracowników znajduje tam chleb codzienny. Ustalone wydatki wpływają do kas kolejowych, przemysłowych, handlowych, nie mówiąc o podatkach i innych świadczeniach na rzecz państwa. Wychodząc z założenia, iż cyrk jest właściwym czynnikiem dla życia gospodarczego kraju, zauważa, że z tego tytułu zasługuje na życzliwe traktowanie ze strony władz, aniżeli dotychczas ma miejsce.

---

nych jest reklama „Moulin Rouge" (na tle czerwonego napisu, obraca się czerwony młyn) — dancing w ogródku kabaretu „Apollo"—złota sala" w kabarecie „Savoy" — palmy przed „Pawiem Piórem" — wystawa fotografij art. przed kab. „Splendid" — auta przed „Mirażem" i t. d. Kabaret „Atlantyk" zabezpieczył nawet artystom występy, byleby tylko wzmogła się frekwencja, na co już chyba tam skarżyć sie nie mogą.

Pisząc o naszych placówkach, zaznaczyć trzeba, że przebieglejsi artyści zaasekurowali je sobie już przed kilku miesiącami: pomyśleli o tem również i roztropniejsi dyrektorzy, dlatego też i programy wypadają naogół, bez zarzutu. Ryzykanci, t. j. pewni siebie, przyjechali w ostatniej chwili. Do tych należy również pionier humorystów, Bronowski, który zarezerwował sobie odrazu dwa kina: Apollo i Metropolis, występując w nich na zmianę.

Osobliwem powodzeniem cieszy się pawilon w „Wesołem miasteczku" dokąd śpieszą wszyscy o godz. 6-tej wiecz., jako że wstęp na wystawę obniża się o tej porze z 4 zł. do 50 groszy. Wprawdzie program w maju składał się tam zaledwie z 3 numerów, ale na czerwiec przygotowano już znacznie większy. Siłą przyciągającą prócz kol. Dracowej jest tam niezrównany i znakomity Bronisław Bronowski, oraz popularni muzycy Kataszek z Karasińskim, którzy ze swych instrumentów wydobywają niesamowite melodje, konkurując z sąsiadującą wsią arabską i osadą murzyńską, które to między sobą żyją w niezgodzie. Stosunki skomplikowane tych sąsiadujących zespołów, godzi często red. Orwicz, kier. art. „Pawilonu" i sędziwy Bronikowski.

Z Rosji sowieckiej. W Nr. 1065 „Das Organ" ukazał się artykuł dr. K. Döringa, wycięty z „Nachtausgabe", na podstawie którego I. A. L. odradza artystom varietés i cyrków zawierać umów, dopóki stosunki tam się nie unormują. W artykule p. t. „Abotimmungen in Zirkus" (Głosowanie w cyrku) między innemi czytamy: Rosja posiada 20 cyrków rządowych. oraz w Petersburgu (Leningradzie) i Moskwie po jednym variete i teatrze rewjowym. Z przedsiębiorstw tych poznikały, cieszące się niegdyś olbrzymiem powodzeniem kobiece gwiazdy berlińskiego „Wintergatenu" i paryskiego „Folies Bergére". Miejsce ich zastąpiły trupy akrobatyczne, magicy i treserzy zwierząt; ulubieńcami publiczności są klowni, wirtuozi muzykalni, atleci i gimnastycy. słowem artyści działający na szerokie masy.

Są to atrakcje pierwszorzędne, a zatem i dobrze sytuowane, niestety—tylko na miejscu. Gorzej natomiast jest z wyjazdem, gdyż poza granicą Rosji przeważnie nikt nie chce wymienić sowieckich rubli. Dotychczas pozwalano zagranicznym artystom wywozić 50 dolarów na osobę, zaś całomiesięczną gażę po trzymiesięcznych występach; od niejakiegoś czasu czynione są pod tym względem trudności. gdyż ustalono tylko 20 rubli na głowę, t. j. 10 dolarów.

Licząc się mimo wszystko z kolosalnemi wydatkami na pierwszorzędne atrakcje zagraniczne, postanowiły tamt. władze wynaleźć odciążenie w rodzimym nabytku; w tym celu szkoli się olbrzymią moc girlsów i wypełnia się ich popisami w rewjach większą część programu. a na popisy te, cenzura patrzy przez palce. Poza tem. szczególną opieką otaczane są pantominy. z których ogromnem powodzeniem cieszą się: Wypędzenie armji Wrangla z Krymu przez czerwonogwardzistów.

Chcąc iść jak najdalej na rękę publiczności, składającej się z samych robotników. wynaleziono jej wemyl w rodzaju **głosowania w cyrku,** aby jeśli już do polityki jej się wtrącać nie wolno. chociaż tu miała coś do powiedzenia; w tym celu rozdaje się przy wejściu odpowiednie formula-

---

którego odfotografowano na wieczną ku temu pamiątkę.

Egzotyczni goście Wesołego miasteczka. spoglądają z zazdrością na Wesele na Kurpiach. obwożone w pobliżu ich osad i podrzeźniają się jego śpiewom. Najlepiej na tem wychodzi właściciel Okocima. gdzie przy reklamowem piwie, dochodzą wszyscy do porozumienia.

Obojętnie na to patrzy Z. Feldman. impressario. który sobie zaangażował z Wilna „cudowny zegar" i nie obawia się konkurencji, ani tresowanych pchel z nim sąsiadujących. ani dzikiego osła. zwabiającego przyjezdnych.

Z Luna parku. uciekł Ben Ali bo mu „szwagier" kazał hypnotyzować ludzi 12 razy dziennie. a z ogrodu zoologicznego podobno dwie małpy. miejsce ich zastąpić mają fordanserki. W tym celu bawił tu przez dwa dni Kuba Schönfeld-Krasnopolski.

Poza tem Kochański (wróg klaki domowej) przenosi się na kilka audycyj do radja. gdzie go już nikt oklaskiwać nie będzie; „Apollo" utwierdza się w przekonaniu. że program bez humorysty wygląda za jałowo, a del. Zamojska nic... tylko inkasuje i odbywa konferencje z prezesem.

W tem krótkiem sprawozdaniu nie można pominąć i pawilonu Hugera, gdzie scenka jeszcze nie została ukończoną. a artyści w pokaźnej liczbie, otrzymują mimo to od kilku tygodni ministerjalne gaże, oraz dwa cyrki Empire-Medrano i Musajewa, z których każdy wyczekuje, który pierwszy wyjedzie. chociaż dla siebie wcale nie są konkurencją...

J.

rze, na których widz, notuje swe poglądy, co do wartości numeru podanego w programie. Rzecz jasna, że najwięcej plusów mają wówczas „krajowe" pantominy, ze szkodą dla „Schaunumerów" gdyż centrali cyrków rządowych przedkłada się następnie wspomiane formularze, według których zestawia się na przyszłość programy ale... stosownie do gustu publiczności.

Tresura lwów morskich. Tresura lwów morskich. stała się od kilku lat modną. W teatrze „Scala" w Berlinie występuje Dompteur Palermo slynny treser, który tamt. pismu „Tempo" udzielił następującego interwiewu: Lew morski, z rozpoczęciem tresury, jest nadzwyczaj głupi, tylko za pomocą pożywienia, można się z nim przeważnie porozumieć. Ilość ryb nie stanowi jednak dlań różnicy, chociaż taki, któryby potrafił „pracować" nie może być za tłusty, najwyżej umiarkowanie odżywiony, a mimo to trójka taka pochłania dziennie 40 funtów ryb.

Tresura rozpoczyna się w ten sposób, że karmem nęci się go na skrzynię na której ma „pracować", po niejakimś czasie orjentuje się, że właśnie tam, powinien on pozostać, gdzie otrzyma kawałek ryby. Jednocześnie w drugiej ręce trzyma treser stale dużą piłkę z której widokiem lew się oswaja, a po czasie kladzie mu ją na nosie i podbijając obiema rękoma, odpowiednio balansuje. Powtarza się to po kilka razy dziennie i po jakichś dwóch miesiącach postęp daje wyniki, a gdy się lwu najeżą wąsy, z zadowoleniem spotrzega treser, że zwierzę pojęło o co chodzi. Powtarza to następnie na jego bardzo ruchomym karku i gdy akt ten się uda, z łatwością wyucza się innych sztuk.

Okazuje się, że w tych, tak mało intligentnych zwierzętach, można jednak obudzić naturalne instynkty jak np. zazdrość i ciekawość.

Gdy przed trzema laty występował Palermo w Hiszpanji, brał udział w galowem przedstawieniu, na którem była obecną królowa hiszpańska, sławny „uczeń morski". Pasza, przez zazdrość, że treser rozpoczął popisywać się z młodszym, wabiącym się Nanuk, podszedł niepostrzeżenie do niego, chwycił silnie zębami jego spodnie i rozdarłszy, ściągnął je na dół, zostawiając Palermo na chwilę, tak, jak go stworzyła natura. Pomimo to, królowa przyszła na następne przedstawienie, ale tej nadzwyczajnej atrakcji już nie ujrzała.

Aczkolwiek są to zwierzęta naogół bardzo łagodne, bywają jednocześnie i niebezpieczne, ponieważ są za silne. Gdyby podczas tresury lew morski ugryzł, niepodobieństwem jest mu przeciwstawić się siłą ludzką, najpotężniejszy treser kapituluje.

ZE ŚWIATA.

Marsylja. Jeden z najstarszych teatrów-varieté Francji „Palais de Cristal" w Marsylji, został nabyty przez dyr. Pathé Nathan na kino.

Wiedeń. T. zw. „Rolandbühne" która przez kilka miesięcy stała bezużytecznie, została wkońcu przebudowaną i rozszerzoną, celem angażowania numerów widowiskowych. W gmachu ratusza wybudowano scenę, której rozmiary przewyższają wszystkie dotychczasowe sceny świata. Tancerz Żaczek, który chciał tu pobić rekord śwatowy wytrzymałości, po 59 godzinach tańca bez przerwy, padł z wyczerpania i odwiezionym został do sanatorjum.

Berlin. W kabarecie „Faun" wprowadzono inowację, włączając do programu radio i gramofon.

W Nr. 1415 „das Programm" pisze Küsshauer w artykule wstępnym że w Niemczech powstał niczem nieusprawiedliwiony kult dla numerów zagranicznych, ze szkodą dla artystów krajowych i w zestawieniu podaje, że w sezonie 1928/29, na 303 atrakcyj, przypadało zaledwie 115 niemieckich (włącznie z artystami austrjackimi) a 188 zagranicznych i zwraca się do tamt. prasy, ażeby pomagała artystom niem. zwalczać tego rodzaju stan rzeczy.

Sztuka taneczna najbardziej rozwinięta jest w Japonji. Słynna tancerka Pawłowa zapytana przez jednego z dziennikarzy rosyjskich, gdzie sztuka taneczna doszła do największego rozwoju, odpowiedziała, że nigdzie na świecie nie cieszy się ona gorliwszą opieką i nie zachowała się tak dalece w swojej pierwotnej czystości, jak w Japonji.

W Europie tradycje szkół tanecznych rzadko tylko sięgają 100 lat wstecz. W Japonji natomiast tradycje dawnej sztuki tanecznej przechodzą z generacji na generację poprzez wiele setek lat, niekiedy nawet tysiącleci.

Można dziś w Japonji oglądać w tym samym stylu, w tych samych kostjumach i przy takiej samej muzyce jak wykonywano je przed tysiącem lat. Sama Pawłowa w czasie swoich występów w Japonji studjowała japońską sztukę taneczną u najlepszych nauczycieli.

Budapeszt. Tamtejsza organizacja artystów widowiskowych przypomina, że artyści niezorganizowani nie mogą na Węgrzech występować; dotyczy to również szefów trupy, jak i poszczególnych członków zespołu.

Monachium. Donoszą, iż starania o połączenie programów varieté z przedstawieniami kinematograficznemi, nie odniosły dotychczas skutku; władze tamt. jak również w całej Bawarji, żądają nawet od najstarszych dyrekcyj teatrów rozmaitości, które chwilowo zmieniły charakter swego przedsiębiorstwa przechodząc na kino, ostatecznego zdeklarowania się w myśl dewizy: albo jedno, albo drugie!...

Nowy Jork. Król rewji Ziegfeld, po czteromiesięcznej egzystencji, zlikwidował swój zespół ze stratą 75 tysięcy dolarów.

W teatrze Palace, osiągnęli artyści rekordowe gaże: Texas Guinan otrzymuje ze swym zespołem kabaretowym 6.500 dolarów tygodniowo, to samo Fred Waring ze swą pensylwańską orkiestrą. Gaże kilku innych trup, wahają się między 3.000—6.000 dolarów tygodniowo. Brawo Ameryka!

Londyn. Victoria-Palace nosi się z zamiarem przejścia na programy varieté, gdyż bardziej były rentowne, aniżeli przedstawienia dramatyczne.

Hamburg. Około 28 czerwca b. r. zostaną ukończone prace nad przebudowaniem cyrku Buscha na varieté. Teatr posiadać będzie 3500 miejsc, wstęp od 30 fenigów do 2.50 mk.

Rosja sowiecka. W zeszłym roku przemieniono tu na kinoteatry, kluby i miejsca rozrywkowe 334 kościołów, 38 klasztorów, 59 synagog i 38 mahometańskich domów modlitwy; w bież. roku nastąpić ma zamknięcie pozostałych.

Antwerpja. W drugiej połowie kwietnia, dał tu kilka przedstawień cyrk niem. Gleicha, jak również i w Brukseli, przenosząc się następnie do prowincyj południowych. W Charleroi, niewiadomo czy w związku z wydarzeniami w Opolu, czy też z innego powodu, patrjotyczna ludność tego miasta sprzeciwiła się dalszemu pobytowi tegoż cyrku i spowodowała odjęcie koncesji, oraz wydalenie go z granic Belgji. Wspomniany cyrk zażądał od rządu belgijskiego odszkodowania w kwocie 200 tysięcy(!) franków.

Paryż. Ostatni program w osławionem „Folies-Bergere" jest uważany za najlepszy, jakie dotychczas wystawiono. Jeden z najbardziej efektownych numerów przedstawia... kolację w kąpieli — pan z panią, którym przychodzi nagła chęć spożycia kolacji pod wodą, zanurzają się poprostu w kostjumach kąpielowych pod powierzchnię wodną basenu, umieszczonego oczywiście na scenie, zamówioną zaś kolację podają im kelnerzy w świetnie skrojonych frakach, którzy z całym spokojem, z zastawionemi tacami w ręku, schodzą za nimi do wody, poczem z tym samym, iście angielskim spokojem wynurzają się, niosąc niewzruszenie swe opróżnione tace. Wogóle efekty świetlne i wodne są ostatnim krzykiem mody rewjowej.

Belgrad. Varieté „Palace-Theater“ doszło wreszcie do równowagi, dzięki angażowaniu pierwszorzędnych programów. Prawdziwym artystom idzie dyrekcja zawsze na rękę, więc nie powinno być obawy w zawieraniu kontraktów.

W teatrze „Olimpia“ wprowadzono do programu filmowego z powrotem program varieté.

W Berlinie największą atrakcją jest para wdzięcznych tancerek Hona i Gina Korolewny, które występują jako bliźniaczki w oryginalnych kostjumach w Wintergartenie.

Dorota Gulliver, premjowana piękność, szczycąca się rekordem najdłuższego (bez przerwy) tańczenia black bottoma, grająca obecnie w filmach wytwórni Uniwersal. Trafiła ona do filmu, naturalnie zupełnie przypadkowo, zawdzięczając swą karjerę reżyserowi E. Laemmle, który „wykrył“ ją wśród setek girls dużego teatru rewjowego.

Teatr warjatów. W szpitalu dla umysłowo chorych w Bolonji, otwarto teatr dla warjatów. Autorami sztuk, reżyserami i wykonawcami są wyłącznie obłąkani.

Zamknięcie kin w Berlinie. Na posiedzeniu Związku właścicieli kin w Berlinie, uchwalono jednogłośnie zamknąć wszystkie przedsiębiorstwa kinowo-widowiskowe z powodu nadmiernych podatków. Funkcjonarjusze kin otrzymają wypowiedzenie już z dniem 30 czerwca b. r.

Francja przed strajkiem teatrów. Na kongresie właścicieli przedsiębiorstw widowiskowych postanowiono ogłosić strajk, o ile minister skarbu nie zmieni teraźniejszego systemu podatkowego, odnośnie co do spektaklów. O ile pogróżka będzie urzeczywistniona, to pewnego dnia zamkną swe podwoje teatry, kina, music-halle, cyrki etc. Przy obecnym systemie, niektóre teatry prowincjonalne płacą do 40 proc. dochodu brutto. Odbija się to w pierwszej linji na wynagrodzenie pracowników. To też i kongres pracowników teatralnych popiera strajk.

Największą atrakcją Nowego Jorku jest obecnie Marion Daries, boska tancerka, o cudownych kształtach i wielkim talencie—występująca dawniej w teatrze rewjowym Ziegfielda.

Dola i niedola pani Mistenguette. Do Londynu przybyła słynna subretka kabaretowa pani Mistenguette, celem wyszukania grupy finansowej, którąby chciała nabyć music-hall paryski Moulin-Rouge, Ale znakom. aktorka nie ma stosunków w kołach finansowych. Jakże znaleźć nabywcę? Artystka wpadła na taki pomysł: zaprosiła do siebie na filiżankę herbaty wszystkich reporterów londyńskich, przyczem w rozmowie z nimi mimochodem wspomniała, że pewna grupa angielska zaproponowała jej za Moulin Rouge 14 miljonów franków. Nazajutrz wiadomość ta ukazała się w całej prasie angielskiej, pod wieczór zaś Mistenguette już prowadziła rokowania z trzema reflektantami.

Mimo udania się tego fortelu, Mistenguete za tę pogawędkę zapłaciła drogo. Jeden z nich obcesowo zapytał ją, czemu zawdzięcza, że wygląda tak młodo, mając lat 60. Mistenguette rozgniewała się i ku powszechnemu zdumieniu pokazała paszport, w którym czarno na białem napisano, że urodziła się w roku 1889, czyli że ma lat 40. Dziennikarze uwierzyli, ale jeden z nich napisał w swej gazecie: „O ile na staruszkę 60-letnią artystka wygląda młodo, to na kobietę 40-letnią wygląda stanowczo za staro“.

W „Casino de Paris“ — konkurencyjnem music-hallu, oglądać można między innemi scenę zdumiewającą: na dzikim zachodzie Ameryki tama rzeczna pod naporem wody zrywa się i silne strumienie rzeki zalewają, zdawałoby się, osadę poszukiwaczy złota, zbudowaną na scenie, przyczem ani jedna kropla nie bryzgnie na widownię. Wtajemniczeni paryżanie twierdzą, że te atrakcje wodne są niczem innem, jak zręczną reklamą wielkiego zakładu restauracyjnego p. n. „Lido“, ściągającego co noc tłumy najelegantszej publiczności.

KOMUNIKATY.

Decyzją Zarządu Głównego z dn. 21. IV., 11. V., 17. V. i 23. V. 1929 r.

postanowiono:

Zamianować następujących kol. kol. delegatami „Polzawidu":

Generalnym delegatem

dla Cyrków

kol. A. Wyględowskiego,

oraz **delegatką**

kol. M. Zamojską.

Wydać obłożnie choremu koledze Hugo Revelly, członkowi rzeczywistemu naszej Organizacji, znajdującemu się obecnie w szpitalu we Wiedniu zł. 50, jako zapomogę bezzwrotną.

Zaliczyć w poczet członków rzeczywistych:

kol. kol. Dobrzańskiego Adama,
Nowogrodzką Emilję,
Staniak Marję Magdalenę (Mea Mara Indra),
Goska Edwarda,
Rutkowską Jadwigę (Bacarelli),
Bojarskiego Włodzimierza (Orszę),
Psadę Stefanję (Ellen Edgar),
Lubelską Annę (Norman Nurę),
Lewandowskiego Franciszka,
Sadowskiego Władysława,
Balcerakównę Stanisławę,
Hubisz Marję (Horliczównę),
Siekierzyńskiego Jerzego,
Cwil Jadwigę (Volineri).

Zaliczyć w poczet kandydatów:

Karpaczównę Zofję (Ziemską),
Maliszewską Helenę, (Larys),
Górną Olgę (Olginę),

Przywrócić w prawach członkowskich:

Maleko Tedora (Aleksandryjskiego),
Mirecką Stefanję.

Na podstawie § 17 Statutu (niepłacenie składek) zostali

Skreśleni

z listy członków rzeczywistych:

Jasińska Irena (Aneri),
Cymber Josek (Reno),
Andrzejewska Halina (Jägerówna),
Bajgord Getzel,
Godlewski Dyonizy,
Walachowska Janina (Karasińska)
Walijska Marja (Lebiediewa),
Trasman Bella (Fabjani),
Pajewska Eugenja (Elżanka),
Chrzanowska Helena,
Bogdański Józef,
Rogozińska Marja (Sławina),
Golubowa Anna (Norina),

oraz na podstawie § 18 Statutu (szkodliwe działanie):

Lilljani Lila.

Wyżej wymienieni obowiązani są natychmiast zwrócić legitymację, odznaki i wszelkie zaświadczenia (o ile takowe posiadają), przeciwnie sprawa zostanie przekazana odnośnym Władzom, celem pociągnięcia do odpowiedzialności, za bezprawne posługiwanie się dokumentami i t. p. „Polzawidu".

Na podstawie § 17. Statutu (niepłacenie) zostali zawieszeni w prawach członkowskich:

Piotrowska-Lemańska Helena, Dorothea Luby, Jaśkowski Edward, Miletz St., Wojewódzka St., Sokołowski-Miletz, Leotardi-Muszyńska, Kazimiero-Muszyński, Kustoszówna St., Masłowa Katia, Fomina-Ogoniok, Klorans Greta, Górska-Pawlak M., Luboradzki-Lubicki St., Jankowska Janina, Kambors-Kamiński, Juljanowski J., Roland-Nowakowska, Karitan-Winnicki, Bebuś-Wysocki, Makowska A., Sambulorus Michał, Milowska Ludmila, Stefanowicz-Łobanowa, Hagen-Kity, Forel-Żychewicz, Stryjeńska Olga, Blondis, Mourel Eugenja, Mourel Efraims, Ellen Klasen, Jurhan-Zabłocka, Korwin Hanka, Ładowski Tadeusz, Drwęski Zygmunt, Suslikow Jerzy, Ludogowska Arnali, Bogutówna Hanka, Szymański Józef, Kiernożycki Jerzy, Halicka, Duninówna Mery, Messalini, Dębska M., Theo Teodor, Rasek Józef, Marja Swietlanowa, Edi Edward, Koronkiewicz Helena.

Kandydaci:

Skreśleni z listy kandydackiej na podstawie § 17. Statutu.

Willy Zeligerowa, Hilda Ceres, Orano-Dudzińska, Nelly Pruchniewska.

Zawieszeni:

Radwan Rybińska Orlicz Środkowski, Tiuryn Wiktor. Korwin Czajkowska. Ria Carena, Trio Harison (Küster Irena. Groschol Elfriede. Rehberg Luise). Nina Dolly. Edith Morena. Bono Luiza Ordings. Lidja de Florance.

P. P. Pośrednikom, niniejszem podaje się do wiadomości, że na podstawie Statutu. Społeczne Biura Pośrednictwa Pracy przy „Polzawidzie", są wyłącznie na usługi członków powyższej, jak również pokrewnych Organizacyj. Członkowie skreśleni lub zawieszeni, tracą prawo korzystania z usług Biur Pośrednictwa Pracy.

P. P. Pośrednicy, obowiązani są przestrzegać ściśle powyższe zarządzenia, oraz sprawdzać legitymacje, żądać zaświadczeń i t. p. wzgl. ukasować zaległe wkłady, a to w myśl Układu z dnia 12/IV. 1929 r.

RADA GŁÓWNA P. ZW. ART. WID.

W dniu 26 maja 1929 r. odbyło się **Nadzwyczajne** posiedzenie Rady Głównej Polskiego Związku Artystów Widowiskowych. Obecni: koledzy: Zygmunt Statur-Turkus. Kazimierz Bajon. Henryk Domański Franciszek Kiliński (w zast. kol. Żarskiej). Stefan Matliński-Żwirski, Teofil Ordoński.

1) Rada Główna postanowiła jednogłośnie skreślić z listy członków byłego prezesa p. Hinez-Trojanowskiego na podstawie ujawnionych nadużyć do VIII Walnego Zjazdu, z których p. Trojanowski nie był w stanie się usprawiedliwić; oraz za nowe nadużycia, ujawnione już po VIII W. Zjeździe, o charakterze przywłaszczenia pieniędzy Związkowych, oszustw i t. p., do których p. Trojanowski miał możność, przy oddawaniu urzędowania w ręce nowego Zarządu, dobrowolnie się przyznać, a czego nie uczynił, wprowadzając Zarząd i poszczególnych członków w błąd, podrywając temsamem autorytet Organizacji i szkodząc jej moralnie na zewnątrz.

Jednocześnie ze względu na to, że p. Trojanowski, pomimo napomnień ze strony Zarządu, który dawał mu możność częściowego załatwienia spraw materjalnych, nie reagował na powyższe, uchwalono sprawę oddać w ręce adwokata, do przekazania jej Sądowi, celem oskarżenia go z tytułu prawa publicznego.

2) Postanowiono, że kierownikom Społecznych Biur Pośrednictwa Pracy nie wolno, w myśl ustawy z dnia 10 czerwca 1924 r., prowadzić przedsiębiorstw widowiskowych na własną odpowiedzialność.

3) Ze względu na to, że jedynym reprezentantem Związku na zewnątrz wobec Władz Rządowych i Instytucyj Społecznych jest Zarząd Główny, postanowiono, że nikt pod karą zawieszenia, a nawet skreślenia w prawach członkowskich nie może zwracać się bez wiedzy Zarządu w sprawach organizacyjnych do wyżej wymienionych Instytucyj.

OD ADMINISTRACJI.

Podajemy do ogólnej wiadomości kol. kol. że **„Echo Artystyczne"** wychodzi 10 każdego miesiąca z druku i w tymże dniu zostaje rozesłane do wszystkich placówek.

Równocześnie zawiadamiamy, że w każdym numerze **„Echa"** umieszczamy adresy członków i kandydatów **bezpłatnie**, które najpóźniej do dnia 5-go każdego miesiąca należy zgłaszać.

Przestrzega się kol. kol. przed angażowaniem do cyrku Rozkwasa.

Wspomniana dyrekcja nie przestrzega absolutnie §§ Konwencji, nie wypłaca gaż i t. d., tak że pracujący tam koledzy narażeni są na straty moralne i materjalne.

Opowiedzi Redakcji.

Kol. M. B. Artykuł b. dobry, lecz przysłany zapóźno. Pójdzie w następnym numerze.

Kol. Er-E. Nie umieścimy, gdyż zawiera prywatę i porusza osobiste sprawy. Proszę pisać, ale ogólnie.

Koleż. D. Sprawa osobista nie zamieścimy.

Wszystkie artykuły i ogłoszenia prosimy adresować: Redakcja „Echa Art." Polzawid, a nie osobiście, do poszczególnych członków zarządu.

Z naszych placówek.

BIAŁYSTOK.
W rest. **„Rytz“** program kabaretowy.
BIELSKO (Śląsk Ciesz.).
W **„Tabarin“** i **„Edenie“** występy artystów krajowych i zagranicznych.
BORYSŁAW.
Gości tu Cyrk Staniewskich.
BRZEŚĆ KUJAWSKI.
Występy Cyrku **„Francesco“.**
BYDGOSZCZ.
W kabarecie **„Maxime“** i **„Resursie“** produkcje wokalne i choreograficzne.
GDYNIA.
Występy artystów Pol. Z. A. Wid. w **„Kaszubskim“** i Kino-varieté **„Czarodziejka“.**
GRUDZIĄDZ.
W **„Mazurce“** dancing tow. z występami artystów.
INOWROCŁAW.
W rest. hotelu **„Pod Lwem“** kabaret lit. art. pod kier. O. Żarskiej.
KALISZ.
W **„Europie“**, **„Savoy'u“** i u dyr. Wypiszczykowej. występy artystów widowiskowych.
KATOWICE.
W **„Trocadero“**, **„Apollo“**, **„Mascote“**, **Atlantic“** i **„Eldorado“** występy artystów krajowych i zagranicznych.
KOWEL.
„Ognisko Polskie“ występy artystów widowiskowych.
KIELCE.
Występy cyrku Barańskich.
KRAKÓW.
W **„Moulin Rouge“** program kabaretowy. W **„Mirażu“**, **„Esplenadzie“** i **„Teatralnej“** — dancing towarzyski z produkcjami artystycznemi.
Rozpoczął tu występy cyrk Zoologiczny.
LUBLIN.
W „Apollo“, **„Frascati“**. **„Ermitage“** występy artystów widowiskowych.
LWÓW.
W „Bagateli“, **„Louvre“**, **„Warszawie“**, **„Belmont“**, **„Polonja“** i **„Helance“** występy wokalno-choreograficzne; w **„Imperjal“** i **„De la Paix“** dancing towarzyski.
ŁÓDŹ.
W **„Grand“** dancing towarzyski z występami sił krajowych i zagranicznych.
W **„Savoy'u“** i **„Metropole“** produkcje kabaretowe.
POZNAŃ.
W **„Moulin Rouge“**, **„Nowy Świat“**, **„Pawie Pióro“** i **„Atlantyk“** produkcje wokalno-choreograficzne z występami artystów krajowych i zagranicznych. W rest. **„Carlton“** **„Miraż“** dancing towarzyski.
PIOTRKÓW.
W kino-varieté **„Czary“** występy artystów Pol. Z. A. Wid.
RÓWNE Wol.
Produkcje kabaretowe w rest. „Nowy Świat“. (Dochodzą nas słuchy, iż tamt. publiczność stęskniła się już za humorystą).
SOSNOWIEC.
W **„Locarno“** występy artystów Pol. Z. A. Wid.
STANISŁAWÓW.
W kawiarni **„Warszawa“** program kabaretowy.
TARNOBRZEG.
Występy cyrku Kamborsa.
TORUŃ.
„Pod Orłem“ występy artystów widowiskowych.
WARSZAWA.
W kino-varieté **„Czary“**, **„Mewa“**, **„Muza“**, **„Oaza“**, **„Hel“**, **„Era“** **„Uciecha“**, **„Słońce“**, **„Astra“** i **„Kometa“** — sala duża i sala mała— występy artystów Pol. Z. A. Wid.
Na dancingach: „Moulin Rouge“ „Oaza“ „Bristol“ „Nitouche“ „Jockey Club“ „Wiecha“ „Astorja“ „Wróbel“ „Varsowie“ „Lij“ — występy artystów krajowych i zagranicznych.
W cukierni **„Udziałowej“** i w rest. **„Saski“** **„Victorja“** i **„Metropole“** program kabaretowy.
WILNO.
W **„Oazie“** program kabaretowy pod dyr. Lubelskiego.

KRONIKA.

Zebranie koleżeńskie w Poznaniu. W dniu 14 maja r. b. odbyło się w Poznaniu, w lokalu kabaretu „Pawie Pióro" **zebranie wszystkich artystów widowiskowych,** któremu przewodniczył prezes kol. Staruszkiewicz, sekr. kol. Kochański. W zebraniu uczestniczyło 48 osób. Powzięto rezolucję następującą: Zebrani odnoszą się do nowego Zarządu Gł. z zupełnem zaufaniem i postanawiają podporządkowywać się wszelkim jego dyrektywom, jak również poprzeć go we wszystkich poczynaniach, potępiając jednocześnie czyny nieetyczne osób zdyskwalifikowanych na VIII W. Zjeździe, które dotychczas jeszcze podrywają autorytet Związku.

Sąd Polubowny. Na dzień 21. maja r. b. został ustanowionym w Poznaniu sąd polubowny, w sprawie zerwania kontraktu przez kand. Kity Stephens (Potmke) z dyr. Piosskiem, prezesem Pozedu. Wspomnianą kol. zastępowały: kol. kol. Zamojska i Senkowska, dyr. Piosska — pp. dyr. Manczyński i Przybylski. W toku przesłuchania zauważono przedewszystkiem, (z naszej strony) iż kontrakt zawarty był na fałszywym blankiecie, odbitym w drukarni w Grudziądzu i bez pieczęci Pol. Z. A. Wid. za pośrednictwem niejakiego p. Larsena. Wobec powyższego, jak również usprawiedliwienia się oskarżonej, iż na skutek ostrzeżenia ze strony artystów, że kontrakty przez tego osobnika zawierane są niepewne (co niejednokrotnie miało miejsce) nie skorzystała z zawartej umowy, lecz przyjęła prolongatę u dyr. Śmigielskiego. Sprawę umorzono.

Zarząd Główny Polzawidu, wszczął dochodzenia w sprawie fałszerstw blankietów Pol. Z. A. Wid. i winnych skierowuje na drogę sądową.

Zjazd Dyrektorów Pozedu. 11-go czerwca r. b. odbędzie się Walny Zjazd dyrektorów widowiskowych w Poznaniu, zrzeszonych w Polskim Związku Dyrektorów Scen Widowiskowych „Pozed". Polzawid ze swej strony życzyć może pomyślności w obradach, które oby wyszły na korzyść obu organizacyj.

Artyści zagraniczni cyrku Empire-Medrano a Pol. Z. A. Wid. Artyści wspomnianego cyrku na odbytej konferencji z prezesem kol. Staruszkiewiczem w dn. 23 maja r. b. w Poznaniu, powzięli uchwałę, ażeby w myśl międzynarodowej solidarności koleżeńskiej opodatkować się dobrowolnie na cele bezrobotnych Polzawidu i wpłacać przez cały przeciąg czasu pobytu w Polsce odpowiednią kwotę do kasy Pol. Z. A. Wid. Do pomnożenia tej sumy zobowiązała się również przyczynić i dyrekcja, przyrzekając przy sprzyjającej konjunkturze urządzić jedno przedstawienie na powyższy cel.

Polski cyrk zoologiczny. Cyrk zawsze jest mile widziany w Krakowie, tem milej cyrk polski, zwłaszcza zaś, prowadzony tak wzorowo i rozporządzający siłami tak wybitnemi, jak cyrk pp. Dworskiego i Koczka. — Wśród mnóstwa atrakcyj wyróżnić przedewszystkiem należy oryginalną tresurę prześlicznych koni, prowadzonych przez dyr. Berberidasa, jak niemniej mistrzowskie popisy celnem strzelaniem dyr. Dworskiego. Atoli „clou" przedstawienia stanowi nieustraszona miss Leonida ze swoją grupą 10 olbrzymich lwów, posłusznych i karnych, a z któremi nieustraszona niewiasta igra, jak z małemi kotkami. Mała Milka jest to serdeczny dzieciak, niezrównany w modnych tańcach. Ogólnie podobają się tańce hawajskie, p. Romano, człowiek bez nerwów, woltyżerka Lili, śmiałe produkcje na trapezie, trio Wyględowscy i żonglerzy Weston. Jedynie słabą stroną programu są clowni. Mało dowcipni i nieoryginalni. „Kuplety", a zwłaszcza zatrącające o satyrę polityczną, już to społeczną, powinny być raz na zawsze wykluczone ze wszystkich aren cyrkowych.

Człowiek - Mucha", na P. W. K. W czerwcu przyjeżdża do Poznania znany akrobata „człowiek - mucha", na popisy akrobatyczne.

ADRESY ARTYSTÓW POL. Z. A. WID.

Aleksandryjscy-Duo,
Poznań — „Apollo"

Amors Feliks, muzyk.-ekscentr.
Bydgoszcz — „Resursa"

Alwaris tancerka
Sosnowiec — „Locarno"

Bajon Kazimierz komik salonowy
Warszawa — Kino „Kometa"

Baccarelli tancerka
Warszawa — „Okocim"

Balcerakówna Stanisława
Warszawa — Kino „Tęcza"

Bayer Jan recytator i kuplecista
Poznań — P. K. W.

G. Brokardówna kuplecistka
Lwów — „Belmont"

Boczkowski Maks. humor. i tancerz
Wilno — Hotel Niszkowskiego

Bogutówna Hanka tancerka
Lwów — „Warszawa"

Bolski Eugenjusz humorysta
Warszawa — Nowogrodzka 44 m. 10

Barska Basia tancerka
Polzawid

Branicka Hela tancerka
Polzawid

Brzeziński Franc. monolg i confer.
Lwów — „Casino de Paris"

Bronowski Bronisław autor-humor.
Poznań — „Wesołe Miasteczko"

Boray Duet taneczny
Lwów — „Helanka"

Charmel Małgorzata tancerka klas.
Poznań — „Savoy"

Chełmińska Halina subretka
Gdynia — „Kaszubski"

Czarnecki Jan kapelmistrz
Warszawa—Cafe „Bristol"

Dąbrowska Jadwiga wodewilistka
Lwów — „Helanka"

Domański Henryk hum. wirt. na org.
Warszawa — Kino „Tęcza"

Derbicz Wiktor
Warszawa — Kino „Era"

Drwęski Zygmunt humorysta-autor
Warszawa — Kino „Astra"

Dracowa Marja wodewilistka
Poznań — Wesołe miasteczko

Darowski Stefan kupl. wirt. na org.
Polzawid

Din Don komicy-satyrycy-muzykal.
Cyrk Musajewa

Z. Duninówna
Bydgoszcz — „Bi-ba-bo"

Dobrowolska Marja tancerka
Lwów — „Casino de Paris"

Dobrzański humorysta
Poznań — Atlantic

Denis Władysław właściciel baletu
Toruń — „Trzy korony"

Edi i Theo komicy muzykalni
Cyrk — Medrano

Erwestówna Ida
Kalisz — „Europa"

Erwest-Duet kuplety charakteryst.
Bydgoszcz — Resursa Kupiecka

Fellini-Koniuszyńska humorystka
Bydgoszcz — „Resursa Kupiecka"

Fleuron-duet
Zakopane — Morskie oko

Forel Wanda tancerka
Poznań — „Moulin Rouge"

Francesko
Brześć Kujawski

Gajewska Cecylja balet
Kraków — „Teatralna"

Grabowska Stefa tancerka modern.
Polzawid

Górska Maryś
Warszawa — Kino „Astra"

Głowacka Rela śpiewaczka
Przemyśl — „Louvre"

Gdyczyński Władysław brzuchom.
Lwów — Kino „Palace"

Gerdes Erna tancerka
Poznań — „Savoy"

Guzik Kubuś komik-excentryk
Cyrk Staniewskich

Gardanoff
Bydgoszcz — Kab. „Maxim"

O. Gardaszewska
Bydgoszcz — „Bi-ba-bo"

Garina Anastazja śpiewaszka lirycz.
Polzawid

Trio Harrison
Lwów — „Polonja"

Indra Mea Mara tancerka
Bydgoszcz — „Resursa"

Iwasiow i Woroncewicz duet operet.
Busko — „Wywczasy"

Janaszek duet charak. śpiewno-muz.
Warszawa — Kino „Era"

Jaśkowski Edward humor.-excentr.
Przemyśl — „Grand Cafe"

Jankowska Janina subretka
Polzawid
Jędrzejewska
Bydgoszcz — Resursa Kupiecka
Jankowska Pola kuplecistka
Lwów— „Helanka"
Juljanowski Juljusz komik
Tczew — „Grand Hotel"
Jarocka
Katowice — „Apollo"
Jerańska Jadwiga tancerka modern.
Warszawa — „Wróbel"
Janiszewska Irena tancerka
Polzawid
Jacobini Kaz. iluzjonista
Polzawid
Janiszewscy balet
Lwów — „City"
Jurhan duet taneczny modern.
Poznań — Savoy
Karkowski Ney
Poznań — „Rewja"
Kitschman Anda autorka-pieśniarka (przy własn. akompanjamen.)
Polzawid
Kajdarowa Tatjana tańce plastycz.
Polzawid
Kańkowscy żonglerzy
Cyrk Staniewskich
E. Ignacjo Muszyński duet muzykal
Cyrk Staniewskich
Karitan Józef humorysta-komik
Lwów — „Helanka"
Klingerówna Hanka kuplecistka
Poznań — „Nowy Świat"
Kochański Zdzisław piosen.-confer.
Poznań — Savoy
Kossakowski
Łódź — Kabaret „Manteufel"
Kay-Whitt
Lwów — „Warszawa"
W. Krajewska
Równe — „Nowy Świat"
Alice Konau tancerka
Lwów — „Helanka"
Kołosowska Elżbieta tanc. charakt.
Inowrocław — Pod Lwem
Korwin
Łódź „Metropol"
Kondracki Marjusz piosenkarz-hum.
Lwów — Louvre
Kilińscy duet taneczny
Warszawa — Dobra 86 m. 88

Kambors Cyrk własny
Tarnobrzeg
Koralewicz Jadwiga subretka
Lwów — Louvre
Krynicka Nina tancerka modern.
Polzawid
Kustoszówna Helena
Bydgoszcz — Maxim
Kolska Bronisława tancerka
Warszawa — „Metropol"
Karczewscy charakt. duet taneczny
Pruszków — „Kino"
Lili Laris
Warszawa — „Nitouche"
Lirycz
Kalisz — Wypiszczykowa
Trio Lissowskich
Lwów — „Helanka"
Lubicki Stefan piosenkarz i confer.
Toruń „Trzy korony"
Lińska Lili
Łuck — „Klub czeski"
Lubicz Władysław piosenkarz
Leszno — Hotel Polski
Lockway duet tan.
Katowice — „Atlantic"
Łukasiewicz Mieczysław piosenkarz
Polzawid
Melerwil duet taneczny modern.
Warszawa — „Lij"
Malinowska Hela subretka
Lwów — „Bagatela"
Mat Mieczysław — humorysta
Polzawid
Mansurowa
Kalisz — „Europa"
Morawska Wacia subretka
Warszawa — „Lij"
Miłowska Ludomiła tancerka klas.
Warszawa — „Pod Wiechą"
Z. i A. Massalskie
Wilno — Kabaret „Oaza"
G. Modrzewska kuplecistka
Lwów — „Casino de Paris"
Messalini imitator kobiet
Kielce — Kino „Corso"
Melerowicz humorysta
Polzawid
Matuszewski balet
Grudziądz — Mazurka"
Masłowa Katia
Bilesko — Eden-Casino
2 **Milanes** akt akrobatyczny
Poznań — „Nowy Świat"

Makowska Aniela kuplecistka
Toruń — „Ziemiańska"
Manoli Józef imitator dźwięków
Cyrk Staniewskich
Maliszewski balet
Przemyśl — „Grand Cafe"
Mirski Mieczysław komik-humor.
Lwów — „Warszawa"
Mill Mila subretka
Warszawa — Kino „Astra"
Nałęczówna Kazia tancerka charakt.
Polzawid
Niksarski i Żukowska duet tan.
Polzawid
Odrobiński E. humorysta
Lwów — „Casino de Paris"
Ordon-Tuszyńska śpiewaczka
Warszawa — Nalewki 3 m. 2.
Ordon Mieczysław piosenkarz
Polzawid
Orlicz
Gdynia — Kaszubski
Olgina Górna kuplecistka
Bydgoszcz — „Maxim"
Olesławski
Bydgoszcz — „Resursa Kupiecka"
Ostrowski-Polux gimnast.-ekwilibr.
Cyrk Barańskich
Ościńska Neli pieśniarka
Polzawid
Olszewska Zofja tancerka
Warszawa — „Ritz"
Ordings-Bono
Cyrk własny objazdowy
Ordoński T. Sekretrz Generalny
Polzawid
Porębińska Anna tanc. charakter.
Krynica — Zdrój
Połoński Arkadjusz humorysta
Polzawid
Podolska Marja kuplecistka
Warszawa, Nowolipki 30 m. 27.
Pilarski Fr. humorysta
Poznań — P. K. W.
Poraj Porecka śpiewaczka
Warszawa — Kino „Kometa" (duża s.)
Rączka Józef piosenkarz
Inowrocław — „Pod Lwem"
Rybakowa M.
Równe — „Nowy Świat"
Renard Ryszard humorysta
Poznań — „Miraż"
Reden Edward autor-humorysta
Lublin — Kino „Corso"
Rej Edward humorysta-autor
Warszawa — „Lij"

Ria-Carena
Kraków — Kab. „Moulin Rouge"
Rassek
Poznań — „Atlantic"
Ridi René tancerka klasyczna
Polzawid
Wiera Rinn subretka
Poznań — „Wesołe miasteczko"
Rorena et Gaston
Grecja — Ateny, „Paleologhon"
Relówna Rela kuplecistka
Poznań — „Nowy Świat"
Senkowska Halina tancerka charakt.
Poznań — „Pawie Pióro"
Sadowski Władysław
Warszawa — Lij — Kino „Heljos"
Stanisławska Stacha kuplecistka
Polzawid
Sirotina
Katowice — „Mascotte"
Sieniawska
Kalisz — Wypiszczykowa
Stony kwartet taneczny
Lwów — „Louvre"
R. Szulimierska
Bydgoszcz — „Bi-ba-bo"
Stanley Allan (indyjski akt widow.
Poznań — P. W. K. „Wseołe miasteczko"
Struve
Gdynia — Kaszubski
Stanisławscy kwartet humoryst.
Polzawid
Sławski Józef piosenkarz-conferenc.
Przemyśl — „Zacisze"
Staruszkiewicz Józef autor-humor.
Poznań — Nowy Świat i Moulin Rouge
Szymański (balet)
Bydgoszcz — Resursa Kupiecka
Szpakowski Aleks. humor.-grotesk.
Białystok — Ritz
Sachalińska
Poznań — W. W. Świętych 8.
Sielska
Sosnowiec — „Locarno"
Szremski Roman humorysta
Poznań — Restauracja Rzymska
Seres Kitty tancerka
Kraków — Moulin Rouge
Stańska J.
Lwów „Belmont"
Świcz
Bydgoszcz, kab. Maxim
Solari Zofja tancerka
Katowice — Trocadero"
Ściwiarski Janusz humorysta-autor
Warszawa „Mewa"

Tarasiewicz „tajemniczy kufer"
Cyrk Staniewskich
Topolski Stefan reżyser
Cyrk Barańskich
Tańska Ada subretka
Polzawid
Tarnowska Maryś pieśniarka ludowa
Stanisławów — „Warszawa"
Trawińska Janina tancerka
Równe — „Nowy Świat"
Urbańska Nelly tancerka
Kraków — „Moulin Rouge"
Walewska Mila wodewilistka
Poznań — „Moulin Rouge"
Wróblewska
Bydgoszcz — Kab. „Maxim"
Welin Jerzy piosenkarz conferenc.
Kraków — „Moulin Rouge"
Wojciechowska
Poznań — Kab. „Miraż"
H. Wróblewska kuplecistka
Bydgoszcz — „Maxim"
Wieczorowska Mila tancerka
Szwajcarja — Vallobe
Vica i Ivor
Kalisz — Kabaret „Savoy"
Valery właściciel baletu
Lwów „Imperjal"
Hela Velfle
Toruń — „Trzy korony"
Zagórska Wanda śpiewaczka
Polzawid
Zalewska Irena balet
Lublin — „Frascatti"
Zamojska Marja pieśniarka ludowa
Poznań — „Miraż"
Zamorska Julja wodewilistka
Szczawnica — Poste-restante
Zatorska Mary subretka
Polzawid
Zielińska Katia subretka
Polzawid
Zielińska Roma wodewilistka
Poznań — „Apollo"
Zwidlicz Wacław
Warszawa — Kino Era
Żarska Ola humorystka
Inowrocław — Pod Lwem
Żukiewicz Hanka kuplecistka
Warszawa — Kino „Hollywood"
Żwirski Stefan humorysta
Warszawa — Astra

KOLEŻANKI i KOLEDZY!

Jedynym Waszym łącznikiem z organizacją jest „ECHO ARTYSTYCZNE"

Od was zależy jego rozwój!

Obowiązkiem moralnym każdego z Was Koleżanki i Koledzy jest ogłaszanie się i reklamowanie w „ECHU"

Temsamem zapewnicie sobie pracę, a pismu podstawę materjalną.

Zawiadamiamy Kol. i Kol., iż na życzenie szeregu dyrekcji. jak również zainteresowanych osób, postanowiliśmy zamieszczać adresy wszystkich artystów bezpłatnie. w tym celu prosimy o nadsyłanie zmianę swego adresu najpóźniej do 5 każdego miesiąca.

Szan. Czytelników i Sympatyków naszej organizacji zawiadamiamy niniejszem. iż każdy numer naszego pisma możemy im nadesłać pocztą; prenumerata wynosi 3.50 zl. kwartalnie. „Echo" wychodzi 10-go każdego miesiąca.

Redakcja: Warszawa, Złota 36 tel. 303-55.

Wydawnictwo: „Pols. Zw. Art. Widowisk." Redaktor: **Zygmunt Turkus.**

Druk. „Stołeczna" G. Kryzel, Warszawa, Wolska 16, tel. 88-67.